

Over Vragenlijst Populytics: Kritiek erop door ondergetekende.

Van begin november tot medio december heeft het onderzoeksbureau Populytics een vragenlijst afgenomen onder Amsterdamse burgers over het draagvlak voor de Amsterdamse ambitie voor 50 MW aan windenergie. Deze vragenlijst wordt zowel online als schriftelijk afgenomen. Schriftelijke respondenten moeten een papieren versie aanvragen, 7 werkdagen wachten, deze invullen en per post of mail retourneren. In dit stuk worden serieuze gebreken in deze vragenlijst besproken. Belangrijkste gebrek is dat de vragenlijst alleen in te vullen is door academisch geschoolden. De vragenlijst is een belediging naar de gewone burger. Men krijgt in eerste instantie het gevoel te mogen meepraten en zelfs op de stoel van de bestuurder te mogen zitten maar in laatste instantie wordt de gewone burger niet gehoord vanwege een te complexe vragenlijst. Hiermee is de representativiteit van deze raadpleging twijfelachtig waarmee ook de effectiviteit als draagvlakmeting.

Vraag 7 is het meest problematisch. Deze vraag bespreken we aan het eind van dit document maar eerst doorlopen we de **overige vragen**. De nummering van de vragen volgt doc 2 hieronder. Doc 3 is net zo handig als overzicht van de vragen. Ik sluit af met **conclusies**.

Relevante documenten: doc 1..5

1. blanco_enquete.pdf (verstrekt door Populytics), zie deze [link](#)
2. blanco_enquete_genummerd.pdf (vragen genummerd door Windalarm), zie deze [link](#)
3. enquete_beknopt.pdf (beknopt gemaakt door Windalarm), zie deze [link](#)
4. de online vragenlijst zelf: <https://amsterdamwind.raadpleging.net/amsterdamwind>
5. videoclip met toelichting op vraag 7: klik op deze [link](#) & druk op de play toets (>)

Kritiek per vraag

5. De gemeente Amsterdam wil zoveel mogelijk schone energie opwekken in de gemeente zelf. Wat vindt u daarvan?

Dit is de eerste inhoudelijke vraag. Veel tegenstanders van windturbines buiten de westelijke havens willen ook zoveel mogelijk schone energie opwekken. Zij zien buiten die havens geen mogelijke locaties voor schone energie. Energie ten koste van omwonenden, recreatie, natuur of landschap is voor hen niet schoon. Ze kunnen deze vraag niet beantwoorden. Een "Ja" wordt geïnterpreteerd als instemming ook buiten de havens. Met een "Nee" worden ze gelabeld als tegenstander van schone energie en dat zijn ze niet. Ze zullen zich, terecht, meteen gemanipuleerd voelen en willen afhaken.

10. Identiek aan vraag 5, zelfde commentaar.

11. *Stel u voor dat er windmolens komen. Hoe belangrijk vindt u:*

a: dat er zo veel mogelijk schone energie opgewekt wordt?

Bijna iedereen is voor zo veel mogelijk schone energie, zie commentaar vraag 5.

b: dat Amsterdammers hun eigen energie kunnen opwekken?

Wordt bedoeld dat een bewoner binnen de ring moet kunnen profiteren van een windturbine die overlast geeft aan een omwonende in een buitenwijk?

Of wordt bedoeld dat iedere Amsterdammer zonnepanelen op dak moeten kunnen hebben ook die met sociale huurwoning?

Dit soort dubbelzinnige vragen genereren oninterpreteerbare antwoorden.

13. **Hieronder staan meningen over windmolens. Wat vindt u van deze meningen?**

a **a. Moderne windmolens horen bij het Nederlandse landschap.**

Bedoeld wordt: "Industriële megawindturbines met nachtelijke knipperlichten horen net zo bij het Nederlandse landschap als de Gaaspermolen aan de Gaasp." Vraag dat dan!

b **c. Ik zou windmolens liever neerzetten in de gemeenten rond Amsterdam. Niet in de gemeente Amsterdam.**

c **Waarom niet "liever op zee neerzetten", zoals Windalarm, de regering en bijna alle politieke partijen bepleiten, zie [link1](#) en [link2](#)? Waarom met deze vraag de buurgemeenten opzetten tegen Amsterdam? Er is niemand die dit bepleit. Waarom niet andere alternatieven benoemd zoals meer zon op dak of zonnenvelden langs infrastructuur waaronder geluidsschermen?**

d **16. De komende maanden komt er een landelijk onderzoek naar de gevolgen van windmolens op de gezondheid. Op welke vragen wilt u een antwoord?**

De indruk wordt gewekt dat Populytics het landelijke onderzoek gaat beïnvloeden aan de hand van de antwoorden. Gelooft de FED dat werkelijk of wordt hier de respondent misleid?

17. Amsterdamse inwoners en ondernemers moeten de baas zijn over de helft van alle projecten voor schone energie. Dat staat in het klimaatakkoord. Zou u zelf willen meedoen met plannen voor windmolens in Amsterdam?

Optie: Nee

Optie: Ja, ik wil meedenken over de plek of het ontwerp van de windmolens.

Een tegenstander van turbines buiten de westelijke havens mag hier maar één keuze maken. Als hij niet zelf wil meedoen mag hij niet meedenken over de plek of ontwerp.

21. Bent u bezig met schone energie? U mag meer antwoorden geven.

Optie: Ja, ik kom op voor omwonenden van schone energieprojecten.

Wordt hiermee bedoeld dat "ik" ervoor waakt dat omwonenden geen overlast ondervinden of wordt hiermee bedoeld dat "ik" ervoor zorgt dat omwonenden meedelen in de winst?

De dubbelzinnigheid van de vraag maakt het interpreteren van de beantwoording hachelijk.

7. Uw keuze voor beperkende maatregelen t.a.v. windturbines.

Deze vraag wordt in de [papieren versie](#) voorafgegaan door 9 pagina's aan toelichting. Deze toelichting ontbreekt echter grotendeels in de [online versie](#). Hier moet men het doen met deze uitleg:

Hoe werkt dit onderdeel?

De gemeente kan eisen stellen aan plannen voor windmolens. U mag ons zo adviseren welke eisen u goed vindt. En welke eisen u nog meer zou willen. Maar u kunt niet zomaar alles kiezen:

1. De gemeente wil zorgen voor 50 megawatt extra windenergie. Dat zijn ongeveer 17 nieuwe windmolens. U kunt alleen eisen kiezen waarbij we minimaal zorgen voor 50 megawatt extra windenergie.
2. Mensen die windmolens willen bouwen hebben een bepaalde hoeveelheid geld. Er is niet genoeg geld om alle eisen tegelijk te stellen. U kunt daardoor niet alles tegelijk adviseren.

Als u niets kiest dan gaan we ervan uit dat u de huidige regels en afspraken wilt houden.

Het kan zijn dat u het niet eens bent met het doel van de gemeente. Er is na dit gedeelte gelegenheid uw mening te geven en uit te leggen. Door mee te doen aan deze raadpleging geeft u dus niet automatisch uw steun aan dit beleid.

Bekijk het filmpje voor meer uitleg.

In deze online uitleg ontbreekt de mededeling dat keuzes die niet voldoen aan beide bovenstaande eisen zullen worden tegengehouden. De "verstuur"-knop is een "blokkeer"-knop geworden. Ook wordt niet uitgelegd hoe je verder moet als dat je overkomt. Meteen na het filmpje word je in het diepe gegooid. Tegenstanders van windturbines buiten de havens moeten dan de keuzes maken waar ze niet achter staan. Ze kunnen niet terug naar de uitleg hierboven want dan verschijnt deze mededeling:

Weet u zeker dat u wilt stoppen?

Door deze knop te gebruiken sluit u de raadpleging en gaan er mogelijk ingevoerde gegevens verloren. Weet u zeker dat u wilt stoppen met de raadpleging?

← Terug Raadgeving stoppen

Het grijs gemarkeerde zal niet meer op hun netvlies staan, eerder een rode waas. Deze waarschuwing is overigens later ingevoegd na een boze email van een hoogopgeleide respondent¹, die nauwkeurig beschrijft hoe frustrerend het is om in deze fuik te belanden. (Dit logenstraft overigens het antwoord van de wethouder op een rondvraag dat de enquête tussentijds niet zou zijn gewijzigd.)

¹ Het secretariaat van de FED heeft deze [email](#) van mevr. ap v t ontvangen op 23 nov.j.l. om 14:17 ontvangen. Één ijverig commissielid reageerde hierop. Dit betekent dat deze voor de hele commissie toegankelijk is.

Vanzelfsprekend ontbreekt de blokkeerknop in de papieren versie. Papier is immers geduldig. Hier kan men invullen wat men wil.

Er is nog een groot verschil tussen de online versie en de papieren versie. De [online versie](#) is nog online. Onderstaand betoog is beter te volgen als u de moeite neemt deze versie eens uit te proberen, liefst met de [blanco papieren versie](#) ernaast.

Bij het kiezen van beperkende maatregelen in vraag 7 worden er midden rechts “totale effecten” getoond. U ziet hier met hoeveel MW productieverlies en met hoeveel kosten voor de turbinebouwer uw keuze gepaard gaat. Beide gegevens worden in de online versie random per respondent berekend rondom het gemiddelde genoemd in de blanco versie. Dit betekent dat het verlies en de kosten per respondent verschillend uitvallen. En dat bepaalde combinaties van maatregelen voor de ene respondent wel binnen de gemeentelijke kaders vallen en voor de andere respondent niet. De blokkeerknop behandelt elke respondent verschillend onafhankelijk van wat hij in voorafgaande vragen heeft ingevuld.

Rijst de vraag wat Populytics met dit gerandomiseer wil bereiken? Waarschijnlijk wil ze berekenen hoeveel relatief belang respondenten hechten aan de mogelijke beperkende maatregelen. Het is echter uiterst onwaarschijnlijk dat bij dit aantal respondenten en bij dit aantal variabelen in twee dimensies er zinnige conclusies kunnen worden getrokken. Dit lijkt een gevalletje van “Garbage in, garbage out”. Bovendien is het onwenselijk dat voor de één eenzelfde combinatie is toegestaan die voor de ander verboden is. Populytics had zijn tijd beter aan het verbeteren van de vragenlijst kunnen besteden.

In antwoord op een rondvraag van de cie FED van 25-11 over de blokkeerknop j.l. stelt de wethouder dat bij de intro van de vragenlijst onderstaande toelichting wordt gegeven.

U krijgt straks vragen over het beleid van de gemeente. Het kan zijn dat u het niet eens bent met dit beleid. Er is gelegenheid uw mening te geven en uit te leggen. Door mee te doen aan deze raadpleging geeft u dus niet automatisch uw steun aan dit beleid.

Niet gemeld wordt dat deze intro voorgaand aan de werkelijke vragenlijst wordt gegeven ver verwijderd van de problematische vraag 7 (twee videoclips en vier klikken verder). Naar deze intro kan niet worden teruggebladerd zodra de respondent door de blokkeerknop wordt belemmerd om door te gaan. Bij terugbladeren immers gaat het eerder ingevulde verloren en moet men opnieuw beginnen zoals hiervoor bij het waarschuwingsvenster is uitgelegd. Ook vooruit bladeren naar de “gelegenheid uw mening te geven en uit te leggen” is onmogelijk. Eerst moet men de blokkeerknop zijn zin geven. Men kan voor- noch achteruit; de metafoer van een fuik is hier op zijn plaats.

De kritische respondent zal struikelen over de volgende drie mededelingen die meteen volgen op een geblokkeerde invulling:

U kunt alleen keuzes maken waarmee de windenergie doelstelling van de gemeente nog mogelijk is

En er is niet genoeg geld om alle voorwaarden tegelijkertijd te adviseren

De kritische respondent zit vast. De enquêteur heeft zijn zin.

Door uw keuzes wordt niet aan alle beperkingen voldaan. Pas uw keuzes aan.

De beantwoording door de wethouder lijkt hiermee op zijn zachtst gezegd onvolledig.

Bij “totale effecten” vindt Populytics een categorie “licht gehinderden” (door geluidsoverlast door windturbines) uit. Deze categorie bestaat niet in de wetenschappelijke literatuur. Wel bestaan de categorieën “ernstig gehinderden” en “gehinderden”. Populytics kan desgevraagd geen wetenschappelijke verantwoording hiervoor geven. Het bagatelliseert hiermee de geluidsoverlast en suggereert dat “licht gehinderden” amper overlast hebben.

Twee beperkende maatregelen zijn nogal merkwaardig:

- windmolens moeten woningbouw zo min mogelijk in de weg zitten
- bescherm het open landschap rond Amsterdam zo veel mogelijk

Hoe kun je daarvan nou het tegenovergestelde vinden?

Een andere zogenaamd beperkende maatregel:

- verplicht beheerders een app aan te bieden

Wat heb je nou aan een app als daar geen transparante gevolgen aan worden verbonden?

Tenslotte een strikvraag voor de commissie FED. Wat zou een respondent bedoelen met de volgende invulling:

Moeten de turbines nieuwbouw nu zo veel of zo weinig mogelijk in de weg zitten volgens de respondent? Wat betekent de min? Terugbladeren naar de toelichting kan niet; dan gaat het eerder ingevulde verloren. De respondent moet het maar raden, net zoals de commissie. (spoiler alert: De min betekent dat de plus is ingedrukt en men dus voor deze optie heeft gekozen)

Ik stel voor vraag 7 te schrappen met als belangrijkste kritiekpunten:

- de niet te doorgronden complexiteit van de vraag
- de blokkeerknop en de daarmee verbonden angst van de respondent de ambitie van de gemeente ongewild te ondersteunen. Deze angst is onvoldoende weggenomen.
- de dubbelzinnigheid van de min (hier vlak boven toegelicht)
- de verschillen in behandeling van schriftelijke en online invulling. De schriftelijke invuller heeft geen idee hoe zijn inbreng wordt meegenomen. Zelfs als men per email heeft ingestuurd ontvangt men geen bevestiging van ontvangst en geen uitleg hoe ermee wordt omgegaan, zelfs niet na verzoek daartoe.
- de onbereikbaarheid van de toelichting zonder invulling tot zover te verliezen
- de random berekening van de "totale effecten", die de blokkeerfunctie aanstuurt

Conclusie

Vraag 7 is dermate complex dat de doelgroep erop af zal haken. Niet invullen ervan blokkeert verdere deelname aan de raadpleging. De representativiteit van de hele enquête zal dan ook tegen vallen. Er wordt hiermee geen draagvlak voor welk beleid dan ook aangetoond.

De gemeente had haar geld beter kunnen besteden aan een zorgvuldiger meting van draagvlak voor haar beleid. Het eerdere onderzoek daarnaar toonde aan dat er geen draagvlak bestaat voor windturbines dicht bij eigen huizen of bij naburige, waardevolle natuur en landschap. Bijna geen Amsterdammers die dat wil. Hiernaar zou men moeten vragen. De hele vragenlijst riekt ernaar dat de gemeente een flinke vinger in de pap heeft gehad bij de opstelling ervan. Ik ben benieuwd naar alle communicatie hierover tussen gemeente en Populytics. Zie ook deze onvoorzichtige [tweet](#) door ambtenaar Coosto.

arthur.koks@gmail.com, drs. Wis- en Natuurkunde, oud-docent informatica HvA woonachtig in Amsterdam Zuidoost in een groene en waardevolle woonomgeving. **Tel 020-7703745**